

Què funciona en gènere i joventut?

Aplicació de l'evidència internacional al context català

Explorant les polítiques contra les violències masclistes a la joventut a Catalunya: punt de partida, reptes i recomanacions

Nom del programa
Què funciona en gènere i joventut

Programa impulsat pel
Departament de Drets Socials i
Ivàlua, amb la col·laboració del
Departament d'Igualtat i
Feminismes

Àmbits
Joventut, feminismes

Tipus de projecte
Què funciona

Objectiu
Revisió d'evidències

Data de publicació
Juliol 2023

Autoria del projecte:
Berta Llos, Alejandro Caravaca i
Mireia Foradada Villar

Les violències masclistes, en les seves múltiples manifestacions i formes, afecten un gran nombre de dones i persones LGTBI a Catalunya. En el cas de les persones joves, aquesta violència pren unes formes determinades i unes tendències pròpies en els seus diferents àmbits; així violències com les sexuals o per LGBTI-fòbia presenten un increment creixent en els últims anys, i les persones joves en són les més afectades (Institut Català de les Dones, 2020; Observatori contra l'Homofòbia, 2021). Des de fa dècades, el context legislatiu de Catalunya ha assignat a les administracions públiques l'obligació de dur a terme polítiques que contribueixin a l'erradicació de la violència masclista, en sentit ampli. En aquesta línia, per poder dissenyar polítiques efectives cal poder dimensionar la realitat de les violències masclistes a la joventut, a partir de la recerca i la revisió de documents polítics que s'han interessat des d'una perspectiva feminista i juvenil per identificar aquesta realitat que travessa les persones joves. D'aquesta manera, la present recerca pretén aportar una mirada crítica alhora que constructiva al disseny, implementació i avaluació de les polítiques públiques a Catalunya en matèria de joventut i violències masclistes. Per fer-ho es presenten tres evidències de recerca; la tercera, que és la que es resumeix a continuació, pretén posar en diàleg les orientacions que resulten de la revisió de la literatura internacional amb les realitats de les polítiques, programes o intervencions desenvolupats a Catalunya en el nivell local i comarcal, amb la finalitat de poder oferir recomanacions polítiques concretes.

Action brief

Preguntes de recerca i metodologia

Preguntes que guien la revisió de la literatura

- **Quines són les polítiques que s'estan duent a terme a Catalunya** per erradicar les violències masclistes que afecten les persones joves? En quins àmbits i eixos s'està intervenint?
- **Quins són els factors que condicionen la posada en pràctica** d'aquestes accions a Catalunya?
- Partint de les recomanacions i orientacions derivades de la revisió de l'evidència internacional i posant-les en diàleg amb les realitats de Catalunya, **quins són els reptes de futur per orientar les polítiques adreçades a joves per erradicar les violències masclistes en el nostre territori?**

Metodologia

- **2 grups de discussió** (presencials, a l'octubre de 2022).
- **Participants:** professionals i expertes de l'administració local, consells comarcals i entitats del tercer sector.
- **Territoris:** Vallès Occidental, el Barcelonès, el Segrià, el Pla d'Urgell, l'Alt Penedès i la zona de Terres de l'Ebre.

Principals resultats

A continuació, es presenten els principals resultats que emergeixen del diàleg entre la revisió de l'evidència internacional i les realitats de les polítiques, programes i intervencions desenvolupats a Catalunya:

a) Àmbits i eixos predominants amb relació a polítiques sobre violències masclistes i joventut a Catalunya

Per poder definir la situació actual de les polítiques sobre violències masclistes i joventut a escala municipal, cal tenir en compte les directrius, terminologia i propostes de revisió tant de la Direcció General de Joventut amb relació a les polítiques de gènere, com de la legislació pròpia sobre violències masclistes, i més concretament, les directrius recents del Departament d'Igualtat i Feminismes, a partir del Protocol marc. Seguint aquests documents, per referir-nos a l'estat actual de les polítiques sobre violències masclistes i joventut a Catalunya, es diferencia entre àmbits d'actuació i eixos d'intervenció. Hi ha també una manca evidència sobre alguns àmbits de violències masclistes.

- **Àmbits d'actuació:** els majoritaris són l'àmbit social i comunitari, i l'educatiu:
 - Dins l'**àmbit comunitari** destaquen les accions puntuals i activitats específiques que formen part de programes adreçats a la joventut, que inclouen temàtiques diverses d'interès per a les persones joves del municipi. També accions destinades a col·lectius determinats amb necessitats que s'hagin pogut identificar.
 - Dins l'**àmbit educatiu** formal s'identifiquen, d'una banda, accions esporàdiques, com tallers de temes concrets, sobre sexualitat o prevenció de les violències, entre d'altres, i, d'altra banda, programes estables i permanents que formen part de la planificació dels centres educatius.

- **Eixos d'intervenció:** les participants tenen clar el plantejament del nou Protocol marc sobre la necessitat d'incorporar accions que combinin i interrelacionin la prevenció i la reparació integral. Tot i la consciència d'aquesta importància, i la identificació d'algunes accions arreu del territori que comencen a seguir aquest plantejament, es considera que encara es tracta d'una minoria. En aquest sentit, les professionals de joventut consideren que l'àrea de joventut podria ser la coordinadora de tots els agents del territori per dur a terme accions integrals amb relació a les violències masclistes. D'altra banda, les professionals de joventut coneixen la responsabilitat que tenen, marcada per la Direcció General de Joventut, de treballar des de la transversalitat amb altres àrees. En aquest sentit, destaquen l'assessorament que solen dur a terme sobre violències masclistes a altres àrees i equips de treball municipals, així com la voluntat de coordinar, des de joventut, tots els agents.

b) Factors que condicionen la posada en pràctica de les polítiques sobre violències masclistes i joventut a Catalunya

Precarietat laboral, la limitació de recursos i la posició simbòlica i orgànica que ocupa l'àrea de joventut en el global de l'administració pública.

Mida del territori i distància amb les grans ciutats.

Falta de formació, conscienciació per part de les professionals de joventut i sobretot de la resta de treballadores municipals, amb qui s'espera que treballin conjuntament.

Externalització i precarietat de les entitats.

Falta de diàleg i escolta del coneixement de les tècniques per part de les administracions, decisions polítiques.

Recomanacions

c) Diàleg entre l'evidència internacional i el context català

A partir de posar en diàleg les recomanacions sorgides de la revisió de l'evidència internacional amb les percepcions i experiències de les professionals amb qui s'han dut a terme els grups de discussió, i els escenaris en els quals es troba l'administració catalana, sorgeixen diferents aspectes relacionats amb els següents punts, que cal tenir en compte quan es dissenyen i es duen a terme polítiques:

- 1. Coordinació estratègica entre sectors:** tant els resultats de l'avaluació internacional com les opinions de les professionals de joventut coincideixen a confirmar que el caràcter multinivell i intersectorial de les polítiques, programes, o intervencions afavoreix la maximització de la seva efectivitat en comparació amb polítiques que només impliquen una àrea de treball i no estan ben coordinades amb polítiques d'altres àrees que tenen objectius complementaris. Tot i així, en el context català sovint es tracta encara més d'un ideari que d'una realitat pràctica, i en alguns casos tot just comença a destacar-se com una fita a assolir.
- 2. Un model del disseny de polítiques en joventut i la seva relació amb els perfils de les persones destinatàries:** és necessari que les administracions es moguin del disseny de polítiques de joventut monofocal o de discriminació múltiple cap al de la interseccionalitat, en la línia del que proposa el Protocol marc, per poder afrontar les dificultats d'abordar els eixos de desigualtat, en aquest cas de la població jove, en el disseny de les polítiques. A més, cal que aquest moviment es faci no només sobre el paper, sinó que es garanteixin les eines i recursos perquè pugui ser dut a la pràctica.
- 3. Formació feminista específica per a les professionals:** tant l'avaluació internacional com la normativa catalana apunten la necessitat de formar totes les professionals implicades en l'erradicació de les violències masclistes, i en especial les professionals que treballen amb persones joves, en un doble sentit: formació reglada en matèria de joventut i en matèria feminista. La falta de sensibilització de les professionals es considera un obstacle imprescindible de superar, i justament per això la formació obligatòria per a totes les professionals s'identifica com un dels elements prioritaris.
- 4. Metodologies participatives:** la varietat de metodologies que s'utilitzen en la implementació dels programes garanteix els millors resultats a les avaluacions de polítiques internacionals, i, concretament, fomentar la participació i interacció entre les persones participants és un dels elements metodològics que es destaquen tant en l'avaluació internacional com quan es contrasta amb l'opinió de les professionals de Catalunya.
- 5. Avaluació de les polítiques, programes i intervencions:** les orientacions que sorgeixen de l'avaluació internacional indiquen que, d'una banda, calen més i millors avaluacions i, d'altra banda, és necessari que estiguin disponibles per poder ser divulgades, sistematitzades, comparades, i que puguin convertir-se en una font d'inspiració per a altres territoris. Les professionals de joventut, al seu torn, coincideixen amb el que se suggereix des de l'avaluació internacional, i afegeixen que l'avaluació de les polítiques és una de les assignatures pendents més enrocades. En aquest sentit, s'identifica, d'una banda, una falta de cultura d'avaluació a les administracions locals i, d'altra banda, temps i recursos de les professionals per poder-s'hi dedicar.

Recomanacions per a instàncies superiors de l'administració:

- a) Sistematització i transferència de l'evidència.
- b) Condicions laborals i dignificació de l'àmbit de la joventut.
- c) Formació feminista específica.
- d) La persona referent de feminismes i joventut.
- e) Tenir en compte les desigualtats territorials.
- f) Actuació d'acord amb el model del Protocol marc i l'estratègia de desplegament.
- g) Aposta per un model de disseny de polítiques que sigui interseccional.

Recomanacions per a les administracions locals:

- a) Més i millor avaluació a nivell local.
- b) Línies estratègiques d'actuació i perspectiva intersectorial.
- c) Actuació d'acord amb el model del Protocol marc i creació de comissions específiques en matèria de joventut i violències masclistes.
- d) Les persones joves al centre de les polítiques.
- e) Perspectiva comunitària.
- f) Perfils de persones joves destinatàries.
- g) Mirada feminista interseccional.

Podeu consultar l'informe complet a ivalua.cat

Què funciona en gènere i joventut?

Projecte de recopilació, anàlisi i transferència d'evidència per a millorar les polítiques públiques destinades a afavorir la igualtat de gènere entre les persones joves

Un projecte conjunt de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Igualtat i Feminismes

Amb el finançament de:

Generalitat de Catalunya
Agència Catalana de la Joventut

Pacto de Estado
contra la violencia de género

Activitat parcialment finançada amb càrrec als crèdits rebuts del Ministerio de Igualdad (Secretaría de Estado de Igualdad y contra la Violencia de Género)

